

Nicolas Maslowski, Ph.D.
Univerzita Karlova v Praze,
Fakulta humanitních studií
Pracoviště Historické sociologie

Posudek na diplomovou práci Bc. Pavla Dobáka s titulem «Analýza antisemitské publicistiky ve vybraném českém denním tisku v roce 1939», Praha 2011

Bc. Pavel Dobák napsal historicko-sociologickou práci empiricko-analytického typu. Prezentuje v ní výsledky svého výzkumu antisemitické publicistiky vybraných a reprezentativních českých novin, ale i analýzu kontextu její produkce. Práce má 89 stran textu, 3 strany bibliografie, 9 stran příloh. Je strukturovaná do 4 částí: úvod, cíle a metody výzkumu, konsekvence mocenské praxe, závěr. Vzhledem k počtu stránek, existenci poznámkového aparátu, počtu citovaných knih, kvantitě používaných zdrojů i metod výzkumu, a vzhledem ke kvalitě redakce a argumentace, hodnotím tuto práci jako odpovídající kritériím magisterské práce.

Implementace nacistického režimu v českých zemích je citlivou historickou záležitostí. Naskýtá zároveň ale i příležitost pro analýzu toho, jak se tvoří totalitární režim. Noviny mají své tradice, své čtenáře, svůj redaktorský tým. Musejí ale dělat kompromisy, překroutit svoji editorskou linii, aby se vyhnuly represí. Média mají velký vliv na legitimizaci režimu. Média tehdy nejsou «zrcadlovým odrazem» situace, ani jen neutrální instituce, které jen předávají takové informace, které jim režim nařídí. Jsou to důležité součásti totalitního režimu, ovlivněné a ovlivňující. Tematika antisemitismu je pro pana Dobáka tohoto příkladem. Autor práce vysvětluje kontext produkce politickým a mocenským kontextem. Analyzuje také dopady takového kontextu na zobrazení židovského obyvatelstva v médiích. K tomuto cíli používá autor analýzu, která rozlišuje i typy produkcí podle profilů novin. Pan Dobák popisuje tyto fenomény jak s přesností, tak i s citem. Objem materiálů, se kterými pracuje, je obdivuhodný. Dokáže poukázat na dynamiku změn. V úvodu celkem přesvědčivě zařazuje mediální vývoj v roce 1939 do širšího kontextu paradigmatických teorií totalitarismu.

Předkládané práci se dá vytknout několik formálních i obsahových věcí.

Škoda, že může čtenář občas narazit na nedostatek přesnosti v používání některých termínů, v používání některých konceptů bez citování autorů anebo málo vypracované teoretické závěry o úloze medií v totalitních režimech. Uvítal bych také analýzu stupňování antisemitistických článků pro každé noviny formou grafů anebo dalších tabulek. Další věc, která by mohla být prohloubena, jsou důvody rozdílů v editorských liniích daných novin.

Bez ohledu na uvedené náměty a připomínky považuji tuto práci za hodnotnou a zajímavou. Autor ukázal schopnost syntézy a tematizace, používání jak kvalitativních, tak kvantitativních metod. Četba jeho práce je také příležitostí poznat neprozkoumaný fenomén evropských dějin. Proto navrhuji hodnotit práci jako výbornou.